

LJETOPIS JULIJA BENEŠIĆA

1883. Rođen je 1. ožujka u Iloku, od oca Stjepana (Stipana) i Matije, rođ. Barošević, kao zakoniti sin iz očeva trećega braka. Kršten je s imenom Julio 3. ožujka u rimokatoličkoj župi Sv. Ivana Kapistrana u Iloku, kum mu je bio Julio Klobučar, odvjetnik u Iloku. Imao je dvojicu starije polubraće, Josipa i Antu, i brata Franju. Benešići su porijeklom iz Vukovara, a u obitelji je postojala i tradicija tumačenja porijekla iz Dubrovnika, što Julije nije prihvatao. Prezime se pisalo i Benišić, što Julije ima zapisano na gimnazijskim svjedodžbama 1897–1898.
- 1889–1893. Polazio niže razrede osnovne škole u Iloku.
- 1893–1901. Polazio gimnaziju u Osijeku. Ispit zrelosti položio je u Osijeku 28. lipnja 1901.
1898. U gimnazijskoj je knjižnici posudio hrvatski prijevod (A. Vebera Tkalčevića) djela *Pan Podstoli* Ignacya Krasickoga; to mu je bio prvi susret s poljskom književnošću.
- 1898–1901. Sudjelovao je u radu gimnazijskoga literarnoga društva “Javor” i već tada imao prve prijevodne pokušaje s A. Mickiewiczem, učeći poljski iz njemačkih priručnika. Poljske knjige nabavljao mu je iz Beča brat Franjo. O tim prvim prijevodima ostavio je zapis (rukopis u ostavštini) *Moje przekłady Mickiewicza na język chorwacki*.
1899. Započinje dopisivanje s poljskim kolegama gimnazijalcima; odaslao je u osam poljskih gradova razglednice s molbom za dopisivanje. Dopisivao se s čak desetoricom kolega Poljaka. Od njih nastoji nabaviti poljske knjige, a iz pisama se vide i neočekivane sklonosti (gramatika litavskoga jezika, knjiga o Kašubima).
1900. Javio se samostalnim uratkom u poljskom tisku i na poljskom jeziku: u poznajnskom listu “Wielkopolanin” (2. listopada, br. 181) izašao je kratki napis *Z Osieku*.

1901. Javio se književnim prvijencem, kratkom prozom tiskanom u Zagrebu u prvom (i jedinom) broju "zbornika zabave i pouke" "Nova zvijezda", otisnutom s pogrešnim naslovom: *Godine 1789, monolog* (prava je godina 1795, treća podjela Poljske, kako je poslije dao pretiskati u knjizi *Kritike i članci*). Te godine nastaje, do danas rukopisna, pripovijest *Heautontimorumenos*, varijacija na psihopatološke teme iz proze S. Przybyszewskoga. Objavio je i prvi prijevod s poljskoga, pripovijest *Cienie* B. Prusa (*Privedenja*, "Prosvjeta", 1901, br. 20).
- 1901–1903. Upisao studij medicine u Beču, prva tri semestra.
1902. U travnju prvi put putuje u Poljsku, i o tome je sastavio dva napisa, *Preko Karpata* i *Krakov* (u knjizi *Razgovori*). Posjetio je Krakov, Varšavu, Grodno i Sankt Peterburg.
1903. Napustivši medicinu, studij nastavio na bečkoj slavistici, geografiji i povijesti. Studij slavistike nastavio u travnju u Krakovu, na Jagelonskom sveučilištu. Za krakovskoga studija slušao je predavanja slavista Mariana Zdziechowskoga, koji će mu ostati trajan izvor kroatističkih i slavističkih naguća.
- 1904–1906. Studij slavenske filologije i povijesti nastavio u Zagrebu, gdje je slušao predavanja Đ. Arnolda, V. Klaića, Đ. Šurmina, F. Šišića, F. Markovića, I. Kršnjavoga. U skupini zagrebačkih studenata boravio je 1904. u Beogradu (bio je 21. rujna na krunidbi Petra I. Karađorđevića, o čemu je ostavio napis iz 1905. *Beogradski dojmovi*, tiskan u *Razgovorima*). Objavio je jednu od prvih pjesama, *Kamenom idolu*, u časopisu "Jeka" (1905–1906, br. 7, pod pseudonimom Leo).
1906. Deseti semestar studija slavistike polazio je u Pragu.
- 1906–1907. U Krakovu polazio 11. i 12. semestar te je tamo i apsolvirao (15. srpnja 1907).
1907. Ujesen se vratio u Zagreb. Iako je tako bio naumio, suplent-sko mjesto u Krakovu nije dobio, pa mu je povratak u Zagreb bio više nužnost nego izbor.
1908. Zaposlio se u Zagrebu 30. kolovoza kao namjesni učitelj u Prvoj muškoj realnoj gimnaziji i s njom spojenoj Višoj trgovačkoj školi. Predaje geografiju i povijest. Te je godine, na preporuku uredništvu I. Vojnovića, započeo sustavnu suradnju u "Narodnim novinama", gdje je do 1916. objavljivao kazališne kritike.

1910. Dodijeljen je 20. siječnja Višoj trgovačkoj školi (od 1911. Kraljevska trgovačka akademija) u Zagrebu, dekretom bana P. Raucha. Od te je godine član Društva hrvatskih književnika.
1911. Objavio je kao poseban otisak *Nekoliko bilježaka o Iloku* (izvorno u "Izvjješću kr. trg. akademije u Zagrebu za šk. god. 1910/1911"), 16 stranica esejizirane proze, s nizom pouzdanih geografskih i povijesnih podataka o Iloku. Te se godine prvi put javio pjesmom pod punim imenom (*Proljetna pjesma*, "Savremenik", 1911, br. 7).
1912. Putovao je u Veneciju i u Švicarsku (Ženeva, Luzern, Zürich). Osnovao je u Zagrebu društvo prijatelja Poljske (Ognisko Polskie). Od te je godine tajnik Društva hrvatskih književnika, pokretač i urednik izdanja u ediciji *Savremeni hrvatski pisci* (1912–1920, od knj. 19 do knj. 54).
1913. Položio profesorski ispit 21. travnja iz geografije i povijesti. U Povjerenstvu (za ispitivanje srednjoškolskoga učiteljstva u Hrvatskoj i Slavoniji) ocjenjivali su ga T. Maretić, F. Šišić i G. Manojlović.
1915. Imenovan je 17. lipnja pravim učiteljem Kraljevske trgovačke akademije. Od 15. veljače do 15. studenoga služio je vojni rok u Trstu, u Trenske diviziji 13. austrijske vojske, te dobio potvrdu o statusu invalida.
1917. Dodijeljen je u službu, kao tajnik, Odjelu za bogoštovlje i nastavu Zemaljske vlade, gdje radi do 1918. Dva godišta (1917. i 1918.) s B. Livadićem uređuje "Savremenik".
1918. Dobio je 1. srpnja zvanje profesora te je 10. prosinca imenovan za lektora poljskoga jezika na Zagrebačkom sveučilištu, na prijedlog Profesorskoga zbora Mudroslovnoga fakulteta.
1919. Dekretom je 29. prosinca dodijeljen Visokoj tehničkoj školi za poučavanje poljskoga jezika.
1920. Imenovan je 16. veljače za tajnika Zemaljske vlade za Hrvatsku i Slavoniju, prisegu je položio 20. veljače. Sudjeluje u pokretanju mjesečnika "Nova Evropa" urednika M. Čurčina. Imenovan je 20. kolovoza za lektora poljskoga jezika na Visokoj školi za trgovinu i promet (od 1925. Ekonomsko-komercijalna visoka škola) te 4. listopada za nadzornika Hrvatske zemaljske glazbene škole i Glumačke škole u Zagrebu.

1921. Imenovan je 18. svibnja za “upravnika” Narodnoga kazališta u Zagrebu. Odluku je potpisao ban T. Tomljenović. Sukladno službenoj odluci, bio je zadužen za “ukupno umjetničko, financijsko i upravno poslovanje u Narodnom kazalištu u Zagrebu” te, s obzirom na svoj položaj, odgovoran izravno banskoj vlasti.
1922. Sudjelovao je 4–6. srpnja na Kongresu intendantata jugoslavenskih kazališta u Zagrebu.
1926. U veljači dodijeljen kao profesor Glumačkoj školi u Zagrebu. Uredio je *Godišnjak Narodnog kazališta 1914. –1925.* (Zagreb, 1926). U ožujku na šest tjedana smijenjen s dužnosti intendanta, vraćen je na dužnost 28. travnja.
1927. U ožujku prestaje mu služba u Narodnom kazalištu te radi kao profesor u Prvoj muškoj realnoj gimnaziji u Zagrebu. Nazočio je 28. lipnja svečanom pogrebu urne Juliusza Słowackoga na krakovskom Wawelu. Premješten je 26. studenoga u Prosvjetni inspektorat u Zagrebu.
1928. Uređivao je književni mjesečnik “Književnik” (br. 3–7).
1930. Premješten je 10. rujna za profesora u Mušku učiteljsku školu u Zagrebu. Imenovan je 31. prosinca za delegata Ministarstva prosvjete “kod jugoslavenskog poslanstva za kulturno zbliženje s Poljskom”. S prekidima je radio i kao lektor hrvatskoga jezika na Varšavskom sveučilištu.
- 1931–1938. Za boravka u Varšavi intenzivno je radio na književnim prijevodima na poljski za Jugoslavensku biblioteku.
1938. Razriješen je dužnosti delegata 30. rujna. Nakon povratka u Zagreb početkom kolovoza, 15. rujna dodijeljen je u Prosvjetno odjeljenje Kraljevske banske uprave, gdje je radio redakciju Jugoslavenske biblioteke te vodio nadzor njezina objavljivanja, zbog čega mu je bio odobren kratki ponovni boravak u Varšavi. Te godine završava mu suradnja u poljskoj periodici, koja je trajala gotovo neprekidno od 1903.
1939. Imenovan je, odlukom bana I. Šubašića, 3. listopada za v. d. upravnika u Narodnom kazalištu u Zagrebu (zamijenivši Slavka Ježića). Intendantura je trajala sedam mjeseci (zamijenio ga je Aleksandar Freudenreich). Izašao je posljednji svezak Jugoslavenske biblioteke. Tiskao je antologiju *Poljska lirika*.

1940. Vraćen je 18. travnja u Mušku učiteljsku školu u Zagrebu te 5. kolovoza premješten u Odjel za prosvjetu Banovine Hrvatske.
1941. Započinje poslove, koji traju do 1945, na *Hrvatskoj enciklopediji* glavnoga urednika Mate Ujevića u izdanju Hrvatskoga izdavačkog bibliografskoga zavoda (urednik je za poljsku književnost). U tom razdoblju nastajao je i lirski kanconijer *Fili*, tiskan posmrtno ("Rad JAZU", 1965, knj. 341).
1944. Prvi je put umirovljen 19. svibnja. Te je godine bio urednik mjesečnika "Vienac", kojemu je izdavač Hrvatski izdavački bibliografski zavod.
1945. Rješenjem ministra prosvjete od 23. siječnja umirovljen je 6. studenoga, kao profesor Muške učiteljske škole. U državnoj službi neprekidno je bio od 8. kolovoza 1908. do 6. studenoga 1945.
1946. Dobio je poljsko državno odličje (Złoty Krzyż Zasługi). Imenovan je predsjednikom Društva za kulturnu suradnju Hrvatske s Poljskom sa sjedištem u Zagrebu.
1948. Dodijeljen mu je 10. lipnja počasni doktorat Jagelonskoga sveučilišta u Krakovu. Od te je godine do kraja života radio na Akademijinu *Rječniku hrvatskoga književnog jezika* (obradio građu A–S). Objavljena je njegova urednička knjiga *Današnja Poljska: zbornik Društva za kulturnu suradnju Hrvatske s Poljskom* (Zagreb, 1948).
- 1950–1957. Vanjski je suradnik na *Enciklopediji Jugoslavije* Leksikografskoga zavoda FNRJ-a glavnoga urednika M. Krleže (urednik za poljsku književnost).
1957. Za ukupan književni i filološki rad dobio je nagradu poljskoga PEN-kluba. Umro je 19. prosinca u Zagrebu. Pokopan je na Mirogoju 23. prosinca.

T. R. M.